Oświadczenie złożone
przez senatora Kazimierza Kleinę
w dniu 16 września 2026 r.

Oświadczenie skierowane do ministra spraw wewnętrznych i administracji Marcina Kierwińskiego

Szanowny Panie Ministrze!

Zwracam się do Pana Ministra w sprawie zasad kontroli granicznej stosowanych wobec personelu przedsiębiorstwa z sektora offshore posiadającego bazę operacyjno-serwisową w Łebie i realizującego prace na instalacjach morskiej farmy wiatrowej zlokalizowanej w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej. Chodzi o osoby wykonujące prace instalacyjne, uruchomieniowe, eksploatacyjne oraz utrzymaniowe na urządzeniach oddalonych od brzegu, regularnie przemieszczające się pomiędzy bazą w Łebie a instalacjami morskimi. Transport personelu odbywa się drogą morską z wykorzystaniem jednostek przeznaczonych do przewozu pracowników na morskie instalacje energetyczne i ich zabrania z powrotem do Łeby.

Zwracam uwagę Pana Ministra na specyfikę tego rodzaju pracy. Operacje offshore są w bardzo dużym stopniu uzależnione od warunków pogodowych, w tym przede wszystkim od siły wiatru, stanu morza i dostępności odpowiedniego okna pogodowego umożliwiającego bezpieczne dotarcie do instalacji oraz wykonanie zaplanowanych prac. Czas przeznaczony na realizację poszczególnych zadań jest zatem ograniczony i nie zawsze istnieje możliwość jego późniejszego odzyskania. W obecnym stanie rzeczy przed każdym wypłynięciem personelu przeprowadzane są kontrole Straży Granicznej. W praktyce oznacza to, że opóźnienia związane z procedurą kontroli mogą skracać czas dostępny na wykonanie prac na morzu, a w niektórych przypadkach prowadzić do całkowitej utraty określonego okna pogodowego. Konsekwencją jest konieczność przekładania zaplanowanych prac, reorganizacji harmonogramów oraz wydłużania okresów, w których poszczególne instalacje pozostają niedostępne. Problem ten ma szczególne znaczenie w przypadku prac technicznych i awarii. Opóźnienie w dotarciu wyspecjalizowanego zespołu technicznego może skutkować wydłużeniem czasu usuwania usterki i przywracania urządzenia do normalnej eksploatacji. W przypadku morskiej farmy wiatrowej może to oznaczać również przedłużenie okresu ograniczonej lub wstrzymanej produkcji energii elektrycznej.

Należy podkreślić, że nie kwestionuję ustawowych kompetencji Straży Granicznej ani konieczności zapewnienia bezpieczeństwa granicy państwa. Uważam jednak, że sposób realizacji kontroli powinien uwzględniać specyfikę pracy na urządzeniach oddalonych od brzegu, w szczególności w sytuacji, gdy mamy do czynienia z personelem regularnie przemieszczającym się pomiędzy polskim portem a instalacjami znajdującymi się w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej i powracającym do Polski bez wcześniejszego pobytu na terytorium państwa trzeciego. W tym kontekście zwracam uwagę na możliwość zastosowania szczególnych zasad przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r., ustanawiającym unijny kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen). Przepisy tego rozporządzenia przewidują szczególne rozwiązania dotyczące pracowników zatrudnionych na urządzeniach oddalonych od brzegu. Zgodnie z art. 2 pkt 20 rozporządzenia za takie osoby uznaje się pracowników wykonujących pracę na instalacjach morskich zlokalizowanych na wodach terytorialnych lub w wyłącznej strefie ekonomicznej państwa członkowskiego, regularnie powracających drogą morską lub lotniczą. Jednocześnie załącznik VII pkt 8 rozporządzenia przewiduje, że osoby takie, powracające bez wcześniejszego pobytu na terytorium państwa trzeciego, nie podlegają systematycznym kontrolom granicznym, a częstotliwość kontroli powinna być określana na podstawie oceny ryzyka nielegalnej migracji. W mojej ocenie zasadne jest zatem przeanalizowanie, czy wobec personelu spełniającego przesłanki określone w przepisach unijnych można zastosować szczególny sposób organizacji kontroli, który z jednej strony pozwoli Straży Granicznej zachować pełnię kompetencji w zakresie bezpieczeństwa granicznego, a z drugiej ograniczy konieczność przeprowadzania systematycznej kontroli tych samych osób przed każdym wypłynięciem. Takie rozwiązanie powinno obejmować cały personel spełniający warunki określone w rozporządzeniu, niezależnie od tego, czy dana osoba wykonuje prace instalacyjne, uruchomieniowe czy też zajmuje się eksploatacją i utrzymaniem infrastruktury. Istotne powinno być bowiem spełnienie przesłanek wynikających z prawa unijnego, a nie formalny etap realizacji inwestycji.

Warto również podkreślić, że zastosowanie szczególnych zasad kontroli nie musi oznaczać rezygnacji z odpowiedniej kontroli i nadzoru. Możliwe jest zapewnienie Straży Granicznej aktualnych manifestów osób znajdujących się na pokładzie, bieżącego zgłaszania zmian w składzie personelu, weryfikacji dokumentów

tożsamości oraz prowadzenia odpowiedniej dokumentacji umożliwiającej przeprowadzanie kontroli na zasadach wynikających z oceny ryzyka.

Uważam, że należy pilnie wypracować rozwiązanie, które pozwoli pogodzić wymogi bezpieczeństwa granicznego z realiami prowadzenia działalności offshore. Każda godzina ma w tym przypadku znaczenie, ponieważ harmonogram prac jest uzależniony od warunków na Bałtyku, których nie można dowolnie zmieniać ani przewidzieć z pełną dokładnością. Nie bez znaczenia pozostaje również strategiczny charakter samej inwestycji. Rozwój morskiej energetyki wiatrowej jest istotnym elementem transformacji polskiego sektora energetycznego oraz wzmacniania bezpieczeństwa energetycznego państwa. Sprawne funkcjonowanie powstającej infrastruktury, a następnie jej właściwa eksploatacja i utrzymanie powinny być zatem traktowane jako kwestia o znaczeniu wykraczającym poza interes pojedynczego przedsiębiorstwa. W sytuacji, gdy inwestycja ma istotne znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego Polski, administracja publiczna powinna działać szybko, zdecydowanie i w sposób możliwie najlepiej dostosowany do specyfiki tego sektora. Nie oznacza to oczywiście osłabienia standardów bezpieczeństwa, lecz przeciwnie – poszukiwanie takich rozwiązań organizacyjnych, które pozwolą zapewnić bezpieczeństwo przy jednoczesnym sprawnym funkcjonowaniu infrastruktury krytycznej.

W związku z przedstawioną kwestią zwracam się do Pana Ministra z następującym pytaniem. Czy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji pracuje nad uproszczeniem procedur kontroli granicznej pracowników sektora offshore wypływających z polskiego portu i powracających do tego portu bez zawijania do portów krajów trzecich?

W związku z trwającą budową i eksploatacją farm wiatrowych na morzu sprawa jest bardzo pilna.

Kazimierz Kleina